

UPUTE

O PROVOĐENJU ZAŠTITE NA RADU ZA STRANE RADNIKE U REPUBLICI HRVATSKOJ

UVOD

Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o utvrđivanju godišnje kvote dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2018. („Narodne novine“, broj 122/17.), a kojom je omogućeno izdavanje 31.000 dozvola za zapošljavanje stranih radnika u Republici Hrvatskoj.

Postupak popunjavanja kvota propisan je Zakonom o strancima („Narodne novine“, broj 130/11., 74/13. i 69/17.) i Pravilnikom o statusu i radu državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj («Narodne novine«, br. 52/12., 81/13., 38/15. i 100/17.)

Godišnja kvota dozvola se popunjava redom prvenstva na način da poslodavac koji prvi podnese zahtjev za izdavanjem radne dozvole, prvi „rezervira“ broj radnih dozvola. Radne dozvole za zapošljavanje stranih radnika u Republici Hrvatskoj izdaju se po redu kojim su zaprimljeni zahtjevi i to na rok od godinu dana, a nakon čega postoji mogućnost produženja dozvole.

Državljaninu treće zemlje odobrit će se privremeni boravak u Republici Hrvatskoj ako dokaže svrhu privremenog boravka, ima valjanu putnu ispravu, sredstva za uzdržavanje, zdravstveno osiguranje, nema zabranu ulaska i boravka u Republici Hrvatskoj i ne predstavlja opasnost za javni poredak, nacionalnu sigurnost ili javno zdravlje.

Dozvola za boravak i rad na temelju godišnje kvote dozvola za zapošljavanje državljanina treće zemlje odobrit će se u slučaju ispunjenih, navedenih uvjeta za privremeni boravak te ako su priloženi:

1. ugovor o radu, odnosno pisana potvrda o sklopljenom ugovoru o radu ili odgovarajući dokaz o radu,
2. dokaz o stečenoj obrazovnoj kvalifikaciji i osposobljenosti državljanina treće zemlje,
3. dokaz o registraciji trgovačkog društva, podružnice, predstavništva, obrta, udruge ili ustanove u Republici Hrvatskoj.

U skladu s navedenim Zakonom, za izdavanje dozvola za boravak i rad na temelju godišnje kvote za zapošljavanje državljanina treće zemlje nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno Policijske uprave te Vas upućujemo na web stranicu na kojoj je detaljno opisan postupak za izdavanje radnih dozvola:

<http://policija.hr/47.aspx>

Obveze poslodavaca u provedbi mjera zaštite na radu odnose i na zaposlene strane radnike u Republici Hrvatskoj. U cilju neposrednog informiranja i savjetovanja te jačanja preventivnog djelovanja s ciljem sprečavanja nesreća, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom, a polazeći od svoje nadležnosti kao središnje javne ustanove u području praćenja i unapređivanja zaštite na radu, Zavod za unapređivanje zaštite na radu izradio je Upute o provođenju zaštite na radu za strane radnike s naglaskom na strane radnike iz trećih zemalja, a koji rade za poslodavca u Republici Hrvatskoj.

PRAVNA OSNOVA ZA PROVOĐENJE ZAŠTITE NA RADU ZA STRANE RADNIKE

Zakonom o zaštiti na radu (Narodne novine, broj 71/14. i 118/14.) (dalje u tekstu: Zakon) uređuje se sustav zaštite na radu u Republici Hrvatskoj, a osobito nacionalna politika i aktivnosti, opća načela prevencije i pravila zaštite na radu, obveze poslodavca, prava i obveze radnika i povjerenika radnika za zaštitu na radu, djelatnosti u vezi sa zaštitom na radu, nadzor i prekršajna odgovornost. U svrhu učinkovite zaštite na radu i javnog interesa, neophodno je organizirano sustavno djelovanje poslodavca, ovlaštenika poslodavca, stručnjaka zaštite na radu, povjerenika radnika za zaštitu na radu, radnika (uključujući i strane radnike), medicine rada i svih ostalih dionika od kojih se očekuje kontinuirani doprinos na prevenciji te unapređivanju područja zaštite na radu.

Zakon se primjenjuje u svim djelatnostima u kojima radnici obavljaju poslove za poslodavca.

Zaštita na radu, odnosno sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom odnosi se i na strane radnike, a što je regulirano čl. 54. Zakona koji propisuje da strani radnici moraju, uz uvjete propisane posebnim propisima, ispunjavati i uvjete propisane odredbama Zakona i propisa donesenih na temelju njega.

Prilikom zapošljavanja stranog radnika u Republici Hrvatskoj, strani radnik može raditi samo za onog poslodavca i one poslove za koje je dobio radnu dozvolu.

Prije sklapanja ugovora o radu sa stranim radnikom, poslodavac je obvezan provjeriti ispunjava li strani radnik uvjete propisane Zakonom i njegovim provedbenim propisima, npr. stručna osposobljenost za pojedine poslove s posebnim uvjetima rada- vozačka dozvola za upravljanje vozilima iz C kategorije motornih vozila za vozača motornog vozila čija je najveća dopuštena masa veća od 3.500 kg, vozačka dozvola za upravljanje radnim strojevima koji su svrstani u G kategoriju vozila za rukovatelja radnim strojem i dr.

OBVEZE POSLODAVCA U PROVOĐENJU ZAŠTITE NA RADU

Temeljem čl. 17. Zakona poslodavac je obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu, vodeći pri tome računa o prevenciji rizika te obavještanju, osposobljavanju, organizaciji rada i sredstvima rada.

Poslodavac je obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu temeljem Zakona i provedbenih propisa za sve radnike, uključujući i strane radnike.

OSNOVNE OBVEZE POSLODAVCA IZ ZAŠTITE NA RADU:

- izrada procjene rizika na radu
- osposobljavanje radnika za rad na siguran način
- obavješćivanje i savjetovanje s radnicima i njihovim predstavnicima
- u vezi sa sredstvima rada, osobnom zaštitnom opremom i mjestima rada
- u vezi s poslovima s posebnim uvjetima rada
- u vezi s tehnologijom rada i radnim postupcima
- ispitivanje radnog okoliša
- u vezi s uporabom opasnih kemikalija na radu
- u vezi s uporabom bioloških agensa na radu
- u vezi s prevencijom stresa uzrokovanog na radu ili u vezi s radom
- u vezi sa sigurnosnim znakovima, pisanim obavijestima i uputama
- zaštita od požara i eksplozije, neposrednog i značajnog rizika, evakuacija i spašavanje
- pružanje prve pomoći
- zaštita nepušača, zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti
- osigurati radniku zdravstvenu zaštitu na radu
- urediti radilište prije početka radova na privremenom radilištu i osigurati da se radovi obavljaju u skladu s posebnim propisima i pravilima zaštite na radu
- usklađivanje obavljanja radova kada više poslodavaca dijeli mjesto rada ili kada na istom mjestu rada radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više poslodavca, odnosno drugih osoba (izvođača)
- ostalo.

S obzirom da je poslodavac obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu te obavješćivati i savjetovati se s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu, poslodavac mora osigurati da dokumentacija za organizaciju i provođenje zaštite na radu vezana za rizike na mjestu rada i u vezi s radom stranog radnika bude razumljiva stranom radniku.

DETALJNIJE O NAJZNAČAJNIJIM OBVEZAMA POSLODAVCA IZ ZAŠTITE NA RADU I SPECIFIČNOSTIMA U PROVOĐENJU ZAŠTITE NA RADU ZA STRANE RADNIKE:

1) OBVEZA IZRADE PROCJENE RIZIKA

Poslodavac je obavezan imati izrađenu procjenu rizika za sve poslove koje za njega obavljaju radnici i osobe na radu.

Temeljem čl. 18. Zakona poslodavac je obavezan, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednoličnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.

Poslodavac je obavezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom i koja je dostupna radniku na mjestu rada.

S obzirom na navedenu obvezu poslodavca u vezi obavješćivanja i savjetovanja s radnicima, procjena rizika mora biti dostupna i razumljiva stranom radniku na mjestu rada.

2) OBVEZA OSPOSBLJAVANJA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Zakonom je propisana zabrana rada radnika koji nije osposobljen za rad na siguran način.

Poslodavac je obvezan provoditi osposobljavanje radnika za rad na siguran način prema programu osposobljavanja koji se mora temeljiti na procjeni rizika prije početka rada, kod promjena u radnom postupku, kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene, kod uvođenja nove tehnologije, kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada, kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način provodi se u skladu s Pravilnikom o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita („Narodne novine“, broj 112/14). Osposobljavanje radnika za rad na siguran način potvrđuje se Zapisnikom o ocjeni osposobljenosti radnika za rad na siguran način potpisanim od strane osobe odgovorne za provođenje mjera zaštite na radu, osobe koja kod poslodavaca obavlja poslove zaštite na radu i samog radnika.

Radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način, poslodavac je obvezan osigurati rad pod neposrednim nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način, ali ne dulje od 60 dana.

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu, nadležni inspektor će usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, poslodavcu narediti udaljenje s mjesta rada radnika za kojeg ne može predočiti dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način.

Osposobljavanje za rad na siguran način mora biti provedeno na način da bude razumljivo stranom radniku.

Radnik osposobljen za rad na siguran način neposredno nadzire rad stranog radnika koji nije osposobljen za rad na siguran način (do max. 60 dana) uz uvjet da mogu ostvariti obostranu komunikaciju.

3) OBVEZA OBAVJEŠĆIVANJA I SAVJETOVANJA

Poslodavac je obvezan obavješćivati i savjetovati se s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu u skladu sa Zakonom i općim propisima o radu.

S obzirom da je poslodavac obvezan obavješćivati i savjetovati se sa stranim radnicima, dokumentacija o ispunjavanju obveza poslodavca iz zaštite na radu, a koja je neposredno vezana za rizike na mjestu rada i u vezi s radom stranog radnika - mora biti razumljiva stranom radniku.

4) POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA

Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi pri čijem obavljanju radnik koji radi na tim poslovima mora, osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavati propisane posebne uvjete koji se odnose na dob, stručnu osposobljenost, zdravstveno stanje, odnosno psihičku sposobnost.

Prilikom zapošljavanja stranog radnika na poslovima s posebnim uvjetima, strani radnik može raditi samo za onog poslodavca i one poslove s posebnim uvjetima rada za koje je dobio radnu dozvolu.

U slučaju da strani radnik obavlja poslove s posebnim uvjetima rada, obvezan je osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavati propisane posebne uvjete koji se odnose na dob života, stručnu sposobnost, zdravstveno, tjelesno ili psihičko stanje, psihofiziološku i psihičku sposobnost u skladu s Pravilnikom o posebnim uvjetima rada („Narodne novine“, broj 5/84. i 71/14.)

Pisani dokaz kojim se dokazuje zdravstvena sposobnost stranog radnika iz trećih zemalja (npr. liječnička svjedodžba, uvjerenje i dr.) mora biti izdan u Republici Hrvatskoj.

Za poslove s posebnim uvjetima rada za koje je pod stručnom osposobljenošću propisana stručna sprema odgovarajućeg stupnja i vrste obrazovanja (npr. diploma, školska svjedodžba i sl.), dokazivanje za strane radnike mora se provesti u skladu s posebnim propisima o priznavanju inozemnih kvalifikacija ili reguliranim profesijama.

U skladu s mišljenjem Ministarstva rada i mirovinskoga sustava- za strane radnike iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Makedonije priznaju se isprave izdane u navedenim zemljama, ako je iz isprava nedvojbeno jasno da radnici ispunjavaju potrebne uvjete stručne osposobljenosti za obavljanje određenih poslova te ako se iste priznaju kao javne isprave za obavljanje tih poslova u zemlji iz koje radnici dolaze. Navedene isprave trebaju biti prevedene na hrvatski jezik i latinično pismo kod ovlaštenog sudskog tumača.

5) SREDSTVA RADA, OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA I MJESTA RADA

Poslodavac je obavezan u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o pregledu i ispitivanju radne opreme („Narodne novine“, broj 16/16.) i Pravilnikom o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme („Narodne novine“, broj 18/17.), pravilima zaštite na radu, posebnim propisima, odnosno uputama proizvođača, obavljati preglede, odnosno ispitivanja sredstava rada koja se koriste, radi utvrđivanja jesu li na njima primijenjena pravila zaštite na radu i jesu li zbog nastalih promjena tijekom njihove uporabe ugroženi sigurnost i zdravlje radnika.

Poslodavac je obavezan osigurati da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike.

6) OBVEZE POSLODAVCA U VEZI SA SIGURNOSNIM ZNAKOVIMA, PISANIM OBAVIJESTIMA I UPUTAMA

Poslodavac je obavezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivom mjestu. Ako sigurnosni znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, poslodavac je obavezan postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu korištenja sredstava rada, opasnih kemikalija, bioloških štetnosti te izvora fizikalnih i drugih štetnosti na radu.

Pisane obavijesti i upute moraju biti razumljive stranom radniku.

ISTICANJE I DOSTUPNOST NA MJESTU RADA

Poslodavac je obavezan na mjestu rada postaviti na vidljivo mjesto:

- 1) sigurnosne znakove
- 2) znakove za evakuaciju i spašavanje
- 3) upute i oznake za rukovanje radnom opremom
- 4) upute i oznake za rad s opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, izvorima zračenja i drugim izvorima opasnosti i štetnosti.

Upute za rad na siguran način kao i upute za rad s opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, izvorima zračenja i drugim izvorima opasnosti i štetnosti moraju biti razumljive stranom radniku.

Poslodavac može pojasniti sigurnosne znakove te znakove za evakuaciju i spašavanje s dodatnim tekstom na jeziku i pismu koje strani radnik razumije.

Poslodavac je obavezan osigurati da radniku budu dostupni:

- 1) procjena rizika za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
- 2) upute za rad na siguran način za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
- 3) pisani dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način
- 4) pisani dokaz da radnik udovoljava uvjetima za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada
- 5) zapisnik o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša.

Procjena rizika, upute za rad na siguran način, zapisnici o osposobljenosti stranog radnika za rad na siguran način, pisani dokazi da strani radnik udovoljava uvjetima za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada i zapisnici o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša moraju biti dostupni i razumljivi stranom radniku.

Iznimno, procjena rizika, dokazi i zapisnici ne moraju se nalaziti na radilištu na kojemu rad ukupno traje kraće od 30 dana, ali moraju biti dostupni u roku koji odredi nadležni inspektor.

ZAKLJUČAK

Prilikom zapošljavanja stranog radnika u Republici Hrvatskoj, strani radnik može raditi samo za onog poslodavca i one poslove za koje je dobio radnu dozvolu.

Poslodavac mora za stranog radnika ispuniti sve obveze propisane Zakonom i njegovim provedbenim propisima kao i za hrvatskog radnika.

S obzirom da je poslodavac obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu te obavješćivati i savjetovati se s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu, poslodavac mora osigurati da dokumentacija za organizaciju i provođenje zaštite na radu vezana za rizike na mjestu rada i u vezi s radom stranog radnika bude dostupna i razumljiva stranom radniku.

Prevencijom u zaštiti na radu, učinimo mjesta rada sigurnijima i zdravijima!

Zaštita na radu je prva!

Sigurno mjesto rada-siguran povratak kući!

Informirajte se i savjetujte o zaštiti na radu

Besplatno savjetovalište ZNR 3u1

web stranica: www.zuznr.hr

e-mail: info@zuznr.hr

tel.: +385 16459 220